

APRENDER A VIVIR - Luc Ferry

Els grans destructors de la felicitat són la nostàlgia, la culpabilitat, l'empenediment i els remordiments. Les angoixes sorgeixen del passat i del futur. Cal viure l'instant present.

-La por a la mort:

L'home ésser finit que té consciència de la seva finitud, es fa preguntes sobre una situació que resulta inquietant i insuportable.

La idea de ser **immortal** tranquil·litza.

Segons Hanna Arendt, hi ha dues formes de vèncer la mort:

1. tenint fills.

2. fent coses importants que quedin en el temps. Objectiu dels llibres d'història - immortalitat personal.

Filosofia i religió són dues formes antagòniques d'abordar el problema de la mort i la salvació.

Filosofia ---- a través d'un mateix: només amb la raó

Religió ---- a través d'un altre: mitjançant la fe (Déu)

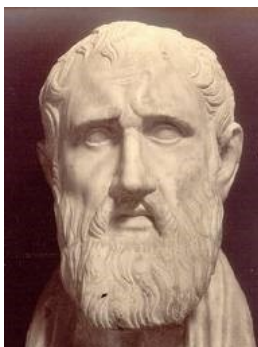
Tres dimensions de la filosofia:

- intel·ligència del què és (**teoria**) món
- afany de justícia (**ètica**) relació amb els altres
- salvació (**saviesa**)

Cinc moments històrics clau en la història de la filosofia:

1.- L'ESTOICISME. Amor a la saviesa segons els estoics

Zenó de Citio

El cosmos és un tot harmònic, com un cos viu. És just i bo.

Tothom hi té un lloc, no del mateix tipus.

Té un caràcter diví, és immanent i transcendent. És racional (logos)

La contemplació de **l'ordre còsmic** mitjançant l'estudi.

El món s'ha de veure en la seva totalitat

La teoria de la justícia consisteix a donar a cadascú allò que li pertoca, trobar el lloc en el cosmos, porta a la felicitat i la vida bona.

L'acció justa pels estoics, és aquella que ens permet ajustar-nos a l'ordre del cosmos, no és l'home qui decideix allò que és just o injust. És bo allò que s'ajusta a la naturalesa, i injust el que no s'hi ajusta. **El fonament dels valors ètics no són els nostres judicis sobre la realitat, sinó la realitat mateixa.**

Segons els estoics, una vida bona és aquella vida **reconciliada amb el món**, amb el que és. Com que en aquest món res és estable, ni permanent, **cal desarrelar-se el més possible de les coses.**

Abandonar el passat, deixar el futur a la providència i dedicar-se al present, a la justícia i la pietat.

La salvació és anònima i impersonal, formant part del cosmos.

La mort no existeix, és el pas d'un estadi a un altre. (el tot per sobre de les parts)

2.- CRISTIANISME- victòria sobre la filosofia grega

No es poden ignorar les religions.

El cosmos pel cristianisme deixa de ser diví, per centrar aquesta divinitat en una persona concreta, Crist.

La raó ja no és el mitjà per contemplar lo diví, sinó que ho és la fe. Fe = confiança

La fe ocupa el lloc de la raó, i consisteix a no pensar ni raonar per un mateix, sinó confiar en un altre.

La religió passa per sobre de la filosofia. Per això la filosofia és converteix en escolàstica, deixa de ser una forma de saviesa i es converteix en una disciplina escolar.

Totes les persones són iguals.

El valor d'una persona depèn de l'ús que faci dels seus talents, i de la seva llibertat.

(novetat!)

Llibertat i drets de les persones, marca la diferència amb els animals.

En el pla moral, l'esperit va per davant de la lletra, **el lloc d'honor del cristianisme en la moral és la pròpia consciència. (no hi ha codi extern- només la pròpia consciència)**

- moral universalista.

Salvació a través de l'**amor**, que promet la immortalitat personal i individual.

- Amor "apego": és perillós, va dirigit a les persones.
- Amor al proïsme: compassió, que ens empeny a ocupar-nos de les necessitats dels altres.
- Amor a Déu: font de salvació (entre els dos amors anteriors), més fort que la mort. Immortalitat - resurrecció.

3.- HUMANISME. FILOSOFIA MODERNA

L'home perd el seu lloc en el món, i es troba sol, sense el referent del cosmos ni de Déu.

Perquè el món tingui algun sentit, l'home l'hi ha de donar ell mateix.

La ciència moderna: com fer judicis sintètics a priori, com formular lleis que demostrin les associacions entre fenòmens.

En l' humanisme, l'home ocupa el lloc que abans va ocupar el cosmos i la divinitat. (antropocentrisme)

L'home centre de l'univers. L'únic que mereix respecte i té drets i dignitat._

Descartes: fundador de la filosòfica moderna. Inventa l'esperit crític.

Per Descartes, el criteri de veritat és la consciència subjectiva, la certesa, L'EVIDÈNCIA.

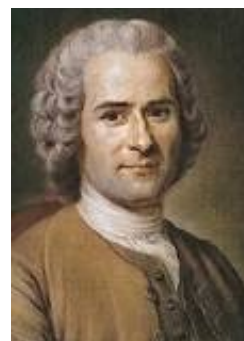
Dubta de les creences i tradicions i dels arguments d'autoritat. El que marca la diferència entre l'home i l'animal és la intel·ligència, la raó i l'afectivitat.

Rousseau : diferència entre l'home i l'animal:

- la llibertat, i la **perfectibilitat** (capacitat per a perfeccionar-nos durant tota la vida)

L'home té història, dignitat i inquietuds morals:

- la història com a individu {educació}
- espècie {cultura, política}

- caràcter antinatural de la llibertat humana: la voluntat per damunt dels "programes naturals de la naturalesa".

L'home és un animal desnaturalitzat.

Problema del mal, contra tota lògica natural, no serveix per a res. Mal com a projecte(fi), com a objectiu en sí mateix.

No hi ha naturalesa humana ni una definició de humanitat abans de l'existència, perquè l'home és lliure. (existencialisme)

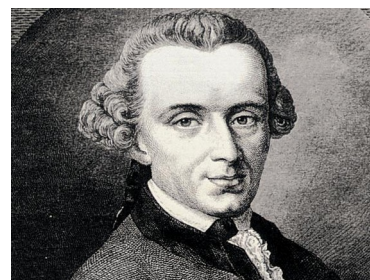
I pel fet de ser lliure, és un ésser moral, no té cap codi moral o històric extern.

Té un esperit crític per a fer judicis de valor. Pot jutjar el món, transformar-lo, inventar, distingir entre el bé i el mal.- **llibertat és condicionada.(debat)**

Kant

- Principi de moralitat : la bona voluntat.
- Universalitat dels valors - l'acció desinteressada. **Llei d'or**

Moral fonamentada en el **deure, deure de lluitar contra la nostra "animalitat" "naturalesa", per anar cap al bé comú.**

- En l'àmbit polític: **igualtat formal**, individualisme i revalorització de la idea de treball. Mateixos drets. Individu com a fi, no mitjà.

L'home passa a ser "subjecte", fonament últim de tots els valors morals.(no és objecte de la humanitat).

Sense cosmos i sense Déu, com afrontar la fragilitat de l'existència, **quina salvació?**

- Sorgiment de les religions de salvació de la terra:
- Cientificisme
- Patriotisme
- Comunisme

Es pot sacrificar la vida per aquestes tres causes.

Es comença a sacralitzar la humanitat considerada globalment, de tal manera que l'interès general preval contra l'individual.

Per donar sentit a l'existència humana, Kant parla del "**pensament ampliat**", que va més enllà de la individualitat per a comprendre el

proïme "els altres". D'aquesta manera en fer-se un amb els altres, poden justificar-se les accions humanes.(**empatia**)

4.- Postmodernitat: Nietzsche

Crítics amb la filosofia il·lustrada, contra l' humanisme i racionalisme.

Pq? Perquè per a N. segueixen sent "creients" - Creuen en valors "ideals"per sobre la vida- Ídol (il·lusió religiosa) Ex:Democràcia= **nihilisme= Nega la vida**. Mediocritat.

Per a N els il·lustrats ateus segueixen sent " creients"= creuen en valors situats fora o per sobre la vida. Així es jutja el real des de l'ideal. **És religiositat sense Déu. (valors transcendentals)**

N lluita contra els ídols= filosofia del martell.

Però, per què es creen aquests ideals (estructura teològica)? Per què es **condemna la vida, no assumeixen la realitat i creen un món més enllà millor. (ídols polítics, morals i religiosos)= nihilisme.**

Principi vital en N.= No hi ha res per sobre o per sota de la vida.(Vitalisme)

Filòsofs de la sospita= Marx, Nietzsche i Freud= volen DECONSTRUIR els ideals de l' humanisme= creuen que hi ha interessos OCULTS.

N. EL GRAN CRÍTIC DE TOTA **VOLUNTAT DE VERITAT= deconstruir= mètode GENEALÒGIC.**

Teoria. Per a N. el fonament del real no té res de còsmic ni diví. (contrari)

Tasca **filosofia**= fer sortir l'origen ocult de les idees i valors que eren intocables i desvelar la forma TERRENAL del seu origen.

No hi ha fets en sí, tot són **emanacions vitals.= interpretacions dels fets**. Darrera què hi ha? **Un ABISME** . El filòsof ha de mirar aquest abisme(angioxant)= màscares darrera màscares.

Contrari als estoics:

No hi ha veritat absoluta, tot és caos original. Univers= forces contradictòries.

Vida: forces i pulsions múltiples i caòtiques irreductible a la unitat.

Racionalitat, ordre, unitat= il·lusions de la raó.

Picasso exemple de línia nietzscheana= trenca perspectiva, unitat...

Dos tipus pulsions-instints=

FORCES REACTIVES I FORCES ACTIVES.

- **Reactives:** ideal democràtic. Racionalitzar. Voluntat de veritat. Filosofia clàssica. Ciència moderna. Sempre en “contra de”. Per negació. Ex: Diàlegs Plató.(N. critica els dos mons).Menyspreu del cos i sensible en benefici de la raó. Parteixen d’una opció ètica inconfessable: uns valors per sobre altres. **A favor del més enllà i negant el aquí baix.**
- **Actives:** Art.(no importa la “ veritat”) Aristocràcia. Sempre “ per a...”Per afirmació. Espai vital natural. Afirmació del cos. No mutilen ni reprimeixen forces vitals.
Ex: Sofistes.

Proposta N: **Gran estil:** harmonia entre forces actives i reactives. Forces jerarquitzades.

Res per millorar el món- Contra la caritat, compassió.

Aversió cap a qualsevol ideologia revolucionària.

Males interpretacions de Nietzsche(maig 68, anarquia, disbauxa...)

Voluntat de poder= essència de l’èsser. És una força que busca intensitat en el gaudi de la vida. No empobriment vital. Contra la culpa, nostàlgia, compassió...

Romanticisme= geni= debilitat(desgarró)= Wagner, Schopenhauer.

Salvació= qualsevol forma és nihilisme.

Saviesa= etern retorn= salvació terrenal.

Si res no val, hi ha algun horitzó?= **Etern retorn=** criteri d’avaluació bé, mal.=

“ viu de tal forma que vulguis ressuscitar”- desig eternitat. Moments de la vida que desitges eterns.

Amor fati= no desitjar res diferent ni passat ni present ni futur.= afirmació dionisiaca del món. Acceptació de tots els aspectes, fins i tot els negats fins ara.

Cap excepció. Desculpabilització total. (estoics i budistes)

Crítica= acceptar també el botxí, Auschwitz? Amor fati= obscè?

5.- Fil. Contemporània. Després la Deconstrucció

Nietz+postmoderns= desencantament del món, però no va lucidesa.

Vies contemp:

- Seguir línia **deconstrucció:** Marx, Nietzsche i Freud- Althusser, Lacan, Foucault, Deleuze, Derrida...

- Fa **analítica**: EUA i Gran Bretanya.
- **Línia Kantiana**: Habermas, Appel, Popper, Rawls...

Heidegger= Pensament no materialista. Crítica a la tècnica: és la pèrdua de sentit. Interessen els mitjans només, no hi ha fins ni objectius finals. No hi ha valors superiors. No hi ha emancipació de la humanitat.

Emancipació: llibertat i felicitat. (no hi és)

Tècnica: finalitat= pròpia

competència. (domini pel domini només)

Competència generalitzada= globalització= augment

productivitat= consum(imperatiu). **Destrució planeta?**

Nietz és el pensador de la tècnica segons Heidegger, obre el camí cap al capitalisme modern.(eclipse de sentit).

Heid creia democràcies afirmen món tècnica.

Avui??? Filo dues vies:

- O bé és una disciplina de la tècnica (fil de llenguatge, de la política,...branquetes...)
- Humanisme nou= objectius morals.

• **Proposta Luc Ferry:**

Cas André Comte-Sponville= immanència. Crítica concepte ESPERANÇA= fa perdre l'essencial de la vida. És esperar sense gaudir. Nostàlgia i esperança= dos mals.

Luc Ferry = Humanisme i
transcendència. Hi ha quelcom més
enllà de la naturalesa i la història.
Hi ha llibertat d'elecció?
És possible la perfectibilitat?
Som nosaltres que inventem el
poder de l'amor o la bellesa en la
naturalesa?
Tenim necessitat de sentit.
Transcendència= exigència racional.

